

ТЕМА 3. «ПІДГОТОВКА СПІЧРАЙТЕРСЬКОГО ТВОРУ. СТРАТЕГІЧНІ КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПАРАМЕТРИ ДОСЛІДЖЕННЯ»

Питання 1. Отримання замовлення як перший етап підготовки твору

Питання 2. Вибір теми дослідження

Питання 3. Стратегічні концептуальні параметри дослідження теми

Питання 1. Отримання замовлення як перший етап підготовки твору

Першим етапом роботи спічрайтера над спічрайтерським проєктом є *отримання самого замовлення на цей проєкт і обумовлення загальних умов його виконання:*

1) керівник визначає жанр спічрайтерського проєкту (необхідно уточнити: наукова доповідь-виступ, виступ перед виборцями, передвиборча промова і т. д.);

2) необхідно уточнити мету написання роботи-проєкту, її кінцеву адресу і призначення, оскільки це диктує певні правила її виконання;

3) необхідно уявляти об'єм замовленої роботи (як самого твору, так і затрат праці на його виконання). Формальний обсяг може бути довільним та фіксованим, в останньому випадку необхідно знати: чи можна його зменшити чи збільшити;

4) необхідно встановити строк представлення роботи-проєкту;

5) необхідно уявити, як буде проходити виконання роботи з технічного боку (необхідність відрядження, співпраці з іншими установами, бібліотеками, проведення соціологічних опитувань, контактів із представниками уявної аудиторії – споживача спічрайтерського твору та ін.);

6) необхідно узгодити напрямок, направленість роботи, загальний каркас-формат. Про що писати, про що не писати, які посили робити, які акценти тощо.

Питання 2. Вибір теми дослідження

Кожна робота-проект повинна мати тему, тема – це те, про що йде мова (об’єкт промови).

Зазвичай її формулюють словом або фразою, які змістовно, лаконічно, лапідарно відбивають характер питань, що обговорюються.

Дослідник риторики *Поль Л. Сопер* (відомий американський викладач ораторського мистецтва середини ХХ ст., автор книги «Основи мистецтва мовлення», 1906-1988 рр.) пропонує наступні правила, якими необхідно керуватися при виборі теми роботи.

Однак ці рекомендації доречні лише у тому випадку, якщо спічрайтер вільний у виборі теми.

1. Варто вибирати тему, що відповідає власним знанням і інтересам.

Вибираючи тему, необхідно звертати увагу на ті галузі знання, у яких спічрайтер має особистий досвід або теоретичну підготовку.

Корисним є правило: вибирати коло питань, підготовка яких може дати самому спічрайтеру більше знань, ніж ними володіють потенційні слухачі.

Не варто очікувати, що відразу з'явиться всепоглинаючий інтерес до наміченої теми.

Інтерес до теми виникає в процесі нагромадження знань і міркування.

2. Обирати доречну тему.

Настрій публіки залежить від місця й часу. В аудиторії він один, у приватному житті – інший. У побуті слухачі приймуть як цілком природну річ те, що в аудиторії їм буде здаватися нудним, смішним або навіть буде шокувати.

Настрій міняється в залежності й від моменту. Проте, хоча й варто йти назустріч аудиторії, уступати їй у всьому не можна. Офіційний привід варто використати як вихідний пункт для розвитку теми, що сама по собі може стати цікавою й важливою.

3. Вибирати тему, що відповідає аудиторії.

Тема повинна бути досить цікава, досить важлива, досить зрозуміла для слухача.

Для цього важливо мати уявлення про рівень знань слухачів, їх виховання, заняття, вік, особливі інтереси.

У деяких випадках подібні чинники позбавлені істотного значення.

Майже будь-який предмет, якщо його пояснити найбільш просто й конкретно, стане зрозумілим будь-якій аудиторії.

Незрозумілим зазвичай є не теми, а виклад; найпростіша річ буде незбагненна, якщо її викласти безглуздо.

Треба пам'ятати, що *чи буде тема важлива й захоплююча, залежить головним чином від:*

- а) основних інтересів аудиторії;
- б) групових інтересів;
- в) нагальних інтересів;

- г) конкретних інтересів;
- д) новизни теми;
- е) закладених у ній передумов конфлікту.

Питання 3. Стратегічні концептуальні параметри дослідження теми

Наступним етапом роботи над спічрайтерським проєктом є *з'ясування стратегічних параметрів (установок) дослідження теми:*

1) Встановлення ступеня вивченості-дослідження явища чи проблеми.

Тут мається на увазі вивченість абсолютна (у масштабі всієї виробничої – публічно-управлінської – сфери, певної практичної сфери, у країні в цілому), відносна (відносно деякої частини, деякої ділянки всієї проблеми, у масштабі міста, області, району, краю), або те й інше одночасно, тобто зосередження уваги на певному аспекті суті проблеми, особливостей дослідження, конкретних цілей роботи, що виконується.

Встановити ступінь вивченості-дослідження – означає довідатися, наскільки широко вивчався й досліджувався об'єкт (проблема).

У цьому випадку враховуються наступні чинники:

- кількість попередніх досліджень, їхні причини й обставини,
- час витрачений на дослідження,
- кількість вивчених аспектів,
- систематичність, детальність, організованість, фундаментальність,
- методи досліджень,
- конкретні результати, їхня достатність і достовірність,
- адекватність загального розуміння сформованого уявлення про досліджуваний об'єкт.

Якщо ступінь вивченості-дослідження представляється спічрайтеру недостатньою, необхідно визначити пробіли й неточності, які варто вивчити-дослідити, та не допустити їх у своїй роботі.

Якщо ж тема (проблема) досліджена (нехай не в цілому, а частково), бажано скористатися результатами дослідження, що вже відбулося.

2) Ґрунтовне вивчення-дослідження ретроспективи явища, об'єкта.

На цьому етапі роботи-проєкту відбувається вивчення історії явища, визначення ступеня й характеру його еволюції, його сучасного стану, встановлення зв'язку сучасного стану об'єкта (явища) з його витоками й розвитком у минулому, можливостей використання сьогодні й в майбутньому.

Цим обумовлені здійснювані надалі спроби проведення широких або часткових аналогій між великими явищами, окремими фактами минулого й сьогодення, пошуки прецедентів, що пояснюють сучасні явища.

3) Установлення ступені актуальності, практичної потенції проблеми, що досліджується.

Цей дослідницький етап має на увазі встановлення ступеня актуальності, практичної значимості досліджуваної проблеми (розроблювальної теми).

У роботі може бути встановлена глобальна важливість розроблювальної теми (із соціальної, публічно-управлінської, наукової, виробничої точки зору), або важливість лише певної її сторони. Те або інше необхідно констатувати, сформулювати й пояснити, а з врахуванням цього – встановити, наскільки можуть бути застосовані пропоновані результати дослідження до виробництва, до всієї сфери публічно-управлінської діяльності.

Варто прагнути до того, щоб визначити користь розробки теми на перспективу, а також можливість розробки теми, причому робити це треба таким чином, щоб одержати більш ґрунтовні результати на сьогодні та очевидні результати з погляду майбутнього.

4) Ознайомлення з конкретним досвідом діяльності, що відноситься до теми дослідження.

Далі відбувається ознайомлення з конкретним досвідом (позитивним і негативним) діяльності, дотичним до теми дослідження, з наявними рішеннями, застосовуваними на практиці.

Важливо виявити розбіжності між існуючою практичною реальністю, науково-теоретичними напрацюваннями й вимогами життя, виявити традиції й тенденції, приклади відсталості й новаторства.

5) Встановлення схожості та розбіжностей у підходах до явища (проблеми).

Тут вивчається досвід науковців та практиків і виробляється власна платформа, концепція, аналітично-практична думка.

6) Виявлення невідповідності нових, знайдених Вами чинників, обставин (чи загальноновідомих) загальноприйнятій думці.

7) Співставлення досліджуваної проблеми (явища) з її сучасними аналогами в інших країнах, регіонах, містах, районах, місцевостях, окремих локаціях, ділянках виробництва.

Проведення аналогій з явищами (рішеннями) в іншій сфері знання.

На етапі проведення можливих аналогій відбувається зіставлення досліджуваного явища (питання) з ідентичними йому сучасними явищами і їхніми рішеннями в інших регіонах і країнах.

Якщо використовувати цей метод-підхід, можна багато чого прояснити, визначити раціональні й прийнятні дії.

Буде корисним також зіставляти не тільки самі проблемні явища (ступінь їхнього збігу, їхнього розходження), але й наукові, а також практичні підходи до їх рішення, пропоновані в інших країнах або регіонах, аналізувати доцільність запозичення цих рішень.

Також у рамках цього дослідницького періоду ймовірно проведення аналогій з явищами (рішеннями) в іншій сфері знання (діяльності).

Якщо використовувати цю стратегічну установку, то є можливість зробити несподівані відкриття у своїй сфері.

Але для цього необхідно мати деякі знання в інших галузях і бути готовим використати їх.